

Udvikling inden for sårområdet

Dansk Selskab for Sårheling

Professor Finn Gottrup

Denne artikel vil kort fokusere på de nyeste aktiviteter inden for sårområdet.

Definition

Der har ikke været en entydig definition af, hvad der forstås ved et problemsår. Forfatterens definition på et problemsår [1] er følgende: 1) et sår, der er blevet kronisk, ikke har vist helingsevne ved den anvendte terapi og indebærer en særlig risiko for patienten, 2) et sår, der væsentligt reducerer livskvaliteten, men ikke nødvendigvis forkorter levetiden.

Organisation

I Danmark eksisterer der ikke en overordnet organisation eller plan for sårområdet, og udviklingen har været præget af en manglende sundhedspolitisk holdning og styring.

En arbejdsgruppe under Dansk Selskab for Sårheling har derfor udarbejdet et forslag til et tværfagligt ekspertområde (fagområdet: Klinisk sårheling). Baggrund er, at patienter med problemsår behandles af læger fra flere specialer, men ingen af de eksisterende speciallægeuddannelser giver den nødvendige kompetence. Målet med uddannelsen er at sætte lægen i stand til at fungere som nøgleperson i forbindelse med sårbehandling på centralsygehusniveau. Grundlaget for uddannelsen er speciallægeuddannelse i et af følgende grundspecialer: kirurgi: plastik-, kar- eller ortopædkirurgi, dermatologi, geriatri og intern medicin: endokrinologi.

På længere sigt er det tanken, at lægerne inden for fagområdet skal indgå i en landsdækkende struktur til behandling af patienter med problemsår, så der ikke hersker tvivl om, hvornår, hvordan og hvortil en sårpatient skal visiteres.

Der er international fokus på den danske organisationsmodel med sårcentre, sårteam og ekspertområder. En række lande har vist interesse for at etablere lignende funktioner.

Behandling

Nye behandlingstiltag omfatter bl.a. brugen af *Topical Negative Pressure* (TNP), sølv i forbindinger og brug af patientens egne knoglemarvsstamceller.

TNP-systemet består af en svamp anbragt i såret, som er dækket af en tynd film, så der ved et sug skabes undertryk (Figur 1). Klinisk er effekten en hurtigere dannelse af granulationsvæv og dermed opheling. Den endelige virkningsmekanisme bag denne metode er ikke afklaret, men opugning og

Figur 1. Brug af *Topical Negative Pressure* (TNP) i sectiosår efter nekrotisk fasciit. Såret er nu rensat og ilagt to TNP-svampe og slanger til en sugemaschine med henblik på initiering af granulationsvævsdannelse.

jernelse af sårekssudat og den deraf følgende nedsættelse af det interstitielle ødem og tryk synes at bedre vævsperfusionen. Indikationen for metoden er alle typer af problemsår, der dog skal være reviderede, så der ikke findes nekroser i sårene. Kontraindikationerne synes at være få og er ikke endeligt fastlagt. Fremtidige studier må fastlægge den endelige effekt af metoden.

Sølvets bakteriehæmmende effekt har været kendt i tusinder af år. Inden for de seneste par år er kommet nye sølvprodukter som bruges med godt resultat ved inficerede problemsår, og der ses kun ringe skade på det nydannede granulationsvæv. Sølvet findes i meget små koncentrationer og er derfor ikketoksisk. Kommende randomiserede studier må vise den endelige effekt.

Knoglemarvsstamceller injiceret i gastrocnemiusmusklen i en iskæmisk underkæmstremet har en japansk undersøgelse vist, øger angiogenesis, hvilket resulterede i en væsentlig øgning af vævets gennemblødning. Dette kan måske i fremtiden få stor betydning for de patienter, der har en truet underkæmstremet pga. iskæmi, og hvor karkirurgisk intervention ikke er mulig. En række nye projekter, bl.a. på Odense Universitetshospital, vil vise, om disse lovende resultater kan reproduceres.

Konklusion

Den store aktivitet såvel organisatorisk som forsknings- og udviklingsmæssigt inden for sårområdet, giver håb om en bedre fremtid for patienten med et problemsår.

Korrespondance: Finn Gottrup, Plastikkirurgisk Afdeling Z, Universitetscenter for Sårheling, Odense Universitetshospital, DK-5000 Odense C.
E-mail: finn.gottrup@ouh.fyns-amt.dk

Interessekonflikter: Ingen angivet

Litteratur

1. Gottrup F. Forslag til oprettelse af fagområde i Sårheling (»Klinisk Sårheling«). København: Sundhedsstyrelsen, 1999.